

# WIEŚCI Z CAŁEGO KRAJU

WRZESIEŃ

15

ŚRODA

Dziś N. M. P.  
Jutro św. Euzebii.

wschód	zachód
5-9	17-54
wschód	zachód
15-14	23-12
12-45	4-

## Duchowieństwo katolickie pracuje nad katolicyzacją i polonizacją Chełmszczyzny

Historia Ziemi Chełmskiej nie ogranicza się do krwawych prześladowań Unioń, posiada bowiem bogatą kartę z czasów o wiele dawniejszych — jak wiek XI i XII gdy rządzili tu książę Wasył.

Już za czasów Jagiellonów Chełm był ośrodkiem zbliżającym prawosławia na Rus do Katolickiej Polski. Na przeszkodzie jednak do całkowitego zlania się stała różnica wyznań. Gdy jednak wreszcie ta przeszkoda została usunięta przez zawarcie Unii w Brześciu w 1596 r., proces polonizacji chełmszczyzny staje się szybki i tak trwały, że nawet barbarzyńskie sposoby zrusyfikowania, stosowane przez rząd rosyjski po 1863 roku nie przyniosły większego rezultatu. Zgłębienie Unii w roku 1875, odebranie kościołów i

zamienienie ich na cerkwie zbliżyło tylko Unioń do obrządku łacińskiego, to też gdy w roku 1905 została ogłoszona wolność religijna przez wydanie t. zw. „Ukazu tolerancyjnego”, ludność unicka masowo powróciła do Kościoła Katolickiego, ale już w obrządku łacińskim, przez co bardziej jeszcze utwierdziła się w polskości. Pewna jednak część, bo około 220 tysięcy na Chełmszczyźnie pozostała przy prawosławiu i podlegała w dalszym ciągu silnym oddziaływaniom rusyfikatorskim, a po wojnie znalazła się w orbicie agitacji ukraińskiej separatystycznej oraz stała się podatnym gruntem dla działalności komunist. partii zach. Ukrainy i Morp'u.

W tych warunkach Święto Ziemi Chełmskiej i Górka Chełmska, gdzie

jest ono obchodzone, nabiera szczególnego znaczenia. W czasie święta, wśród przybywających na Górke tysięcy rzesz pielgrzymów jest duży procent prawosławnych, w których też wspólnie nabożeństwa, kazania i do nich skierowane budzą poczucie jedności z ludnością katolicką. Im Górka będzie bardziej pociągająca, atrakcyjna, tym więcej prawosławnych będzie tu przybywać, tym szybszy będzie proces przechodzenia, a raczej powrotu do katolicyzmu. To też całe społeczeństwo polskie powinno się tym zainteresować i pomóc do jak najszybszej odbudowy Górki.

Odbudowę zasługuje w tej mierze na uwagę w ciągu lat ostatnich ks. J. Jakubiak, który naznaczony do Chełmska przez J. E. ks. Biskupa Lubelskiego w 1931 r. wznowił tradycję Święta Ziemi Chełmskiej. Odbudował Katedrę na Górce. Wielkie wyniki jego pracy stanowią się jeszcze większe, gdy nastąpi harmonijna współpraca władz administracyjnych i szkolnych oraz społeczeństwa polskiego, które ofiarami cierpieniami na odbudowę całkowitą Górki Chełmskiej może znacznie przyspieszyć proces katolicyzacji i polonizacji Chełmszczyzny.

Ofiary na odbudowę Górki można wpłacać na konto PKO Komitetu Restauracji Kościoła Mariackiego w Chełmie na Górce Nr. 68646.

## Charakterystyczny proces przed sądem wojskowym w Biedrusku

Przed Sądem Wojskowym z Poznania na sesji wyjazdowej w Biedrusku toczyła się publiczna rozprawa przeciw 22-letniemu strzelcowi podchorążemu Stanisławowi Hizi, synowi redaktora o wykroczeniu przeciwko karności i dyscyplinie wojskowej.

W dniu 1 maja ub. r. podcaściewicz instruktorem, por. Kossobudzki sprawdził wiadomości Hizi i stwierdził, że nie zna do przedmiotu. Hizi odpowiedział, że nie ma czasu się uczyć, a kiedy por. Kossobudzki oświadczył, że udzieli mu urlopu, Hizi zerwał z głowy beret i teraz bnie tym najgorszym, ostatnim, komunistą.

W czasie przewodu zeznawał mjr.

Chabowski, że Hizi został wydany na niekarność.

Po czterech tygodniach na skutek decyzji władz w Warszawie, Hizi jednak wrócił do podchorążówki, a por. Kossobudzki został przeniesiony do pułku. Po powrocie do szkoły Hizi samowolnie zrobił sobie dwudniowy urlop. W krótkim zaś czasie potem podczas pełnienia służby opuścił swe stanowisko i położył się spać.

„Uważam, że jest to rozmyślnie uchylenie się od służby, kazałem więc zrobić doniesienie karne. Hizi nie kałem, a oddałem do dyspozycji prokuratora”.

Jako łączną karę sąd wymierzył oskarżonemu 17 dni aresztu wojsk., zaliczając mu przebyty czas w areszcie. W ten sposób sąd uznał karę nałożoną za odierpaną.

Jak wynika z przemówienia obrońcy skazany podchorąży Hizi stara się obecnie o przyjęcie do innej szkoły podchorążych zawodowych.

## Rezerwiści żądają radiostacji dla Polesia

Z Pińska donoszą, że na wojewódzkim zjeździe Związku Rezerwistów powzięto m. in. następującą uchwałę: „Związek uważa za wskazane zaniechać propagandy radia za pośrednictwem swych placówek z uwagi na brak rozgłośni radiowej na Polesiu, wskutek czego rozgłoszenia sowiecka w Mińsku ma na te tereny dominujący wpływ”.

## Jarmark bez żydów w Słupcy

W dniu 6 września w Słupcy (pow. koniński woj. Łódzkie) odbył się jarmark bez żydów. Wszystkie stoiska zajęte były przez katolickich sprzedawców, tak, że nawet chociażby i przybyli żydzi, miejsca dla nich nie byłoby na jarmarku.

Imponującą przedstawiał się stragan z materiałami, butami, galanterią szkieł, fajansami, dalej wyroby pasmanteryjne, meble, działy wikliniarskie, kożuchy i t. d. Duże obroty były koźmi zbożem, bydłem oraz nierogaczyną.

## Bojkot żydów w Bydgoszczy Żyd znieważał Naród polski

W Bydgoszczy ubiegłej soboty młodzież narodowa przeprowadzała akcję informacyjną. Posterunki przed żydowskimi składami informowały, który skład jest żydowski.

W czasie tej akcji policja zatrzymała do wylegitymowania kilka osób. Nigdzie nie doszło do załamania spokoju publicznego.

Żydzi pieniłi się ze złości. Jeden z kupców żydowskich — Wolf Rudner, Długa 49, obrzucił młodzież stółmiem ordynarnych wyzwisk, a nawet posunął się do tego, że publicznie zelżył Naród polski, łzyjąc, że „Polacy

## Zakończenie strajku na kopalni Helena

Z Sosnowca donoszą, iż trwający od dłuższego czasu strajk okupacyjny na kopalni „Helena” w Niwce został wreszcie zlikwidowany. Mianowicie starosta i inspektor pracy zjechali do podziemi i wypłacili robotnikom należną im kwotę za zaległe zarobki. Po otrzymaniu pieniędzy, górnicy opuścili kopalnię.

## OGŁOSZENIA DROBNE

### RÓŻNE

**A.A.** chrześcijańska firma. Garderobę starą męską, zamieniam na pierwszorzędne bielskie materiały. Białecki; telefon 339-02.

**NA SEZON SZKOLNY** poleca obuwie gimnastyczne wszelkiego rodzaju na skórę, łosi, gumie oraz pokojowe i tenisowe. C. J. Borucki, Marszałkowska 79.

**Polowanie, chromowanie, niklowanie** i cynowanie wykonuje Zakład GALWANICZNO-SZLIFIERSKI E. BURAKOWSKI, Widok 24, tel. 294-33.

**PIERWSZORZĘDNY** Zakład krawiecki **MARZAŁKOWSKA 86 m. 14** tel. 929-78 ceny b. przystępne

**PRAWNE** -podatkowe, zlecenia, - skargi, apelacje, odwołania, załatwia biuro Czajewskiego, - Żurawia 18/12-A (druga brama front), czynne 3 — 7.

**RADIO-SERVICE** Wszelkie naprawy strojenia Superheterodyn e. t. c. Zakłady Radiotechniczne „Dezer” Nowy Świat 21 m. 27, tel. 3.17-74.

**MATERIAŁY BUDOWLANE**  
**BETONOWNIA „GOŁKÓW”** Warszawa, Sołec 23, tel. 9-89-74 Płyty, Krawężniki, Kregi, Rury, Słupy, Tralki, Wazy, Kule, Miski, Korytka ściekowe, Cegła, Pustaki. Ogrodzenia betonowe pełne, ażurowe. Tarasy. Osadniki. Baseny i t. p.

**PODRÓŻUJ SAMOŁOTEM**

### MEBLE

**A.A.) OKAZJA—MEBLI** Firma chrześcijańska „J. CIEŻKOWSKI” Plac Trzech Krzyży 12 — Nowy Świat 39. — Pierwsze źródło! — Własna wytwórnia! — Pokoje komplety od 800 do 1500 zł. Gabinety — Stółowe — Sympialnie — Kluby — Pokoje — uniwersalne — kombinowane. Pojedyncze sztuki. — Dogodne rozplaty. — Bezpłatne porady. — Projekty „Wnętrz” Nowy Świat 39. Plac Trzech Krzyży 12.

**MEBLE** stylowe i nowoczesne Salony, Gabinety, Sympialnie, Stółowe oraz urządzenia kuchni, przedpokojów i sztuki pojedyncze. Dział mebli tapicerskich poleca A. Lenczewski i Ska, Mazowiecka 10

**MEBLE** gwarantowane stółowe sympialne, gabinety, sztuki pojedyncze poleca tanio Andrzej MACZEK, CHŁODNA 36.

**MEBLE** gotowe i na zamówienia własnego wyrobu poleca Chrześcijańska Wytwórnia Karylowski i Gorgas, ul. Świętokrzyska 2.

**MEBLE** gotowe i na zamówienia wyrób własny. Gorgas i Karylowski, Firma Chrześcijańska, ul. Nowogrodzka 8.

### KUPNO, SPRZEDAŻ

Maszyny do pisania Torpedo, podręczne, biurowe: arytymometry Thales: duży wybór maszyn okazjonalnych. Sprzedaż — Kupno — Remonty. Marcander, Marszałkowska 83 tel. 700-05.

Wózki dziecięce mocne, tanie, higieniczne, poleca J. Melanowski, Króla Alberta (Niccata) 10. Honorujemy cenniki Sp. Tow. Kupców Polskich i Tórko.

### NAUKA I WYCHOWANIE

**KURSY** handlowe, roczne, półroczne im. Sekulowicza, Żulinskiego 8, telefon 8.21-63, ranne — wieczorowe. Zamiejscowi korespondencyjnie. Zadzajcie bezpłatnych prospektów!

**KROJU** modelowania szycia, wyuczają gruntownie Kursy Ireny Pięko, Nowogrodzka 26, stojąc dla Czytelniczek ABC specjalne ulgi. Zapisy codziennie.

### PRACE ZAFIAROWANE

Jak otrzymać pracę? Zwrócić się do Administracji „ABC”, Warszawa, Al. Jerozolimskie 3a. Ogłoszenia o poszukiwaniu i zafiarowaniu pracy zamieszczamy z ustępstwem 50 proc. W wypadkach uzasadnionych bezpłatnie.

### PRACE POSZUKIWANE

Matka z dzieckiem 1½rocznym prosi o pracę za mieszkanie i utrzymanie. Dobrze szyć, haft, mezelka. Chętnie wyjazd na wieś. Zgłoszenia: Dział Ogłoszeń ABC, Al. Jerozolimskie 3a, p. 10 dla L. W.

Kobieta w średnim wieku, mająca na utrzymaniu chorego męża oraz 5-ro dzieci (najstarsza 14 lat, najmłodsza 5 lat), znajdując się w nędzy prosi o jakąkolwiek pracę i pomoc w naturze. Jakaswe zgłoszenia i ofiary prosimy składać w kantorze „ABC”, Al. Jerozolimskie 3a, p. 11 dla „zrozpaczonej matki”.

### MIÓD

100% gwarancji, kuszaczyni. Różne gatunki. Ceny od 2.40 kg. **PSZCZELARZ - OGRODNIK** Ziota 4, tel. 6.62-38.

### GDYNIA

**ZDEMASKOWANIE NIEMIECKIEJ AGENTKI** Policja powiatu chojnickiego zatrzymała w więzieniu śledczym niemiecką agentkę Martę Marquardt. Znana ona jest policji z przeprowadzania propagandy za nielegalnym przekraczaniem granicy.

### ELEKTRYFIKACJA PRZEDMIĘC GDYNI

Sieć elektryczna Gdyni pokryła już nie tylko teren całego miasta, lecz również okolice Gdyni nawet najbardziej oddalone. Liczba liczników wynosi obecnie 14510, gdy jeszcze w roku 1933 wynosiła zaledwie 4912. Konsumcja prądu w mieście w roku bieżącym przedstawia się w sumie 5 milionów kilowatów, gdy w roku 1933 wynosiła 2 miliony. (a).

### KRAKÓW

**UROCYSTE POWITANIE WOJSKA** Kraków witał uroczystość powracającą z manewrów wojska swego garnizonu. Domy udekorowane były flagami, a na rynku ustawiono maszty z chorągiewkami o barwach państwowych. Ulice, którymi miały przemarszować wojska, wypełniły się tłumem publiczności, a szpalery tworzyły dzieci szkolne, które obrzucały żołnierzy kwiatami. Wokół trybuny, z której odbierał defiladę dowódca O. K. gen. Luczyński ustawili się pocztą sztandarowe organizacje wojskowych i społecznych. Defilada wypadła wspaniale.

### ŚMIERĆ DZIENNIKARZA

W dniu 13 b. m. zmarł tragiczną śmiercią w Krakowie współpracownik „IKC” red. Kisielewski, podczas nieostrożnego manipulowania bronią.

### LUBLIN

**KRWAWY SAMOSĄD W LUBELSKIM** (w) Gospodarze wsi Nowy Stanin pow. łukowski, w liczbie około 30 osób poszukując skradzionych im ostatnio przedmiotów przybyli do Józefa Ciołka we wsi Gózd, gdzie zastali znanego w okolicy złodzieja i pasera, Józefa Ciołka. Gospodarze wyprowadzili go w pole i tam dokonali na nim samosądu, zabijając go na miejscu. Tegoż dnia mieszkańcy Grodu, Nowego Stanina i Patoku pow. łukowskiego w liczbie około 200 osób poranili ciężko zawodowego złodzieja Edwarda Brodowskiego, którego w stanie ciężkim przewieziono do szpitala w Łukowie.

**NOWE CENY PIECZYWA** (w) Starostwo Grodzkie w Lublinie ustaliło nową cenę chleba pszytowego z mąki żytniej 65-procentowej — na 34 grosze.

### POMORZE

#### UKARANIE BEZCZELNEGO NIEMCA

Szukając kwartału dla wojska w Szubinie, urzędnik rekrutacyjny, udał się do dentysty niemca Jana Czarnieckiego z prośbą o przyjęcie na kwatery dwóch oficerów. Niemiec zwymyslałszy urzędniaka podał pismo do niego skierowane. Władze starościńskie ukarały ordynarnego Niemca grzywną 150 zł., skierowując sprawę na drogę sądową.

**MARSZ ŚMIGŁY HONOROWYM OBYWATELEM BYDGOSZCZY** Rada Miejska m. Bydgoszczy na posiedzeniu nadzwyczajnym na wniosek Zarządu Miejskiego postanowiła jednomyślnie nadać obywatelstwo honorowe miastu Bydgoszczy p. Marzałkowskiemu Śmigłemu - Ryczowi.

**ZNIŻKA KOLEJOWA** Ministerstwo Komunikacji przyznało 50 proc. niższe kolejową dla przyjeżdżających na okres „Dni Propagandy Estetyki Miast” w Grudniu.

### ZEBRANIE KOMENDANTÓW O. P. L. GAZ.

Zebranie plenarne komendantów O. P. L. Gaz. rejonu II-go przy miejskim Kole L.O.P.P. odbyło się we wtorek 14 września o godzinie 19-ej w sali posiedzeń Rady Miejskiej w ratuszu przy ulicy Jezuickiej. (a).

### SIEDLCE

**NIELEGALNE ZAPALNICZKI** (w) W czasie rewizji u Suchera Lichtensztajna w Siedlcach ujawniono fabrykę zapalniczek i kamieni. Policja skonfiskowała gotowe wyroby. Lichtensztajn został pociągnięty do odpowiedzialności karnej.

### ŚLĄSK

#### WYCIECZKA ESTONSKA

Przybyła z Warszawy do Katowic bawiąca w Polsce delegacja estońska w osobach komendanta straży pożarnej w Tallinie p. Vahara, dyr. policji p. Vermoa i dyr. estońskiej szkoły policyjnej p. Metsa. Delegacja estońska w towarzysztwie reprezentantów władz zwiedziła straż miejską w Katowicach, gmach województwa i Sejmiku śląskiego oraz jedną z kopalń śląskich. Po południu goście estońscy udali się do Chorzowa.

#### TRAGICZNY WYPADEK GÓRNIKA

W podziemiach kopalni św. Barbary w Chorzowie skutkiem niespodziewanego oberwania się węgla na jednym z filarów został przysypany pracujący tam rebar, 47-letni Ryszard Strzelecki z Chorzowa. Wydobycie go ze złamanej nogi.

#### WIELKA AFERA PODATKOWA ŻYDÓW W LUBLINIE

W Lublinie odkryto wielką aferę. W aferę tę, której głównym bohaterem jest pewien żydek polski, przebywający stale w Niemczech, włączają się również niektóre osoby na stanowiskach urzędowych w Lublinie. Poza uchyleniem się opłaty podatków, zostało wymycone z Polski do Niemiec ponad 200.000 zł. Szczegóły trzymane są w tajemnicy.

#### STRAJK SZKOLNY W WILCZYSKACH PROTEST

**PRZECIW NAUCZYCIELOWI** (w) We wsi Wilczyńska pow. łukowski na początku roku szkolnego wybuchł strajk szkolny, który objął ok. 70 dzieci. Strajk wywołali rodzice uczące się dzieci, jako protest przeciw dalszemu pobytowi w tej szkole nauczyciela Jana Krupę.

Według rozdawanych we wsi ulotek, pisanych ręcznie, postanowiono domagać się ustąpienia Krupy, dlatego, że źle traktuje dzieci, natomiast według innej wersji, strajk szkolny spowodował miejscowy dział.

## Kronika poznańska

ODDZIAŁ „ABC” POZNAŃ: 27 GRUDNIA 2

### TEATRY

TEATR POLSKI: „Wieczne pióro”.

#### KINA

APOLLO: „Znachor”.

CORSO: „Potępieniec”.

GLORIA: „Dama Kameliowa”.

GWIAZDA: „Sonata Księżycowa”.

METROPOLIS: „Znachor”.

OŚWIATOWE T. C. L.: „Ostatnie dni Pompei”.

RENAISSANCE: „Szarża lekkiej kawalerii”.

ŚLÓSC: „Tajemnica Starego Zamku”.

SPINKS: „Trędowata”.

SWIT: „Cyryl na Okręcie”.

TECZA - Łazarz: „Teodora robi karierę”.

TECZA - Włda: „Romeo i Julia”.

WILSONA: „Matura”.

14 OSÓB ZARAZONYCH WSIEKLIŻNĄ

W miasteczku Słupce koło Wrześni stwierdzono 14 wypadków pokąsania ludzi przez wściekłe psy. W związku z powyższym, władze przystąpiły do bezwzględnego tępienia podejrzanych psów. (h. s.)

**MIESZKANCY KALISZA W POZNAŃ**

Przybycie 2500 mieszkańców Kalisza z rewizją do Poznania w u-

biegłą niedzielę stało się wspaniałą manifestacją na rzecz Poznania i polskiego Kalisza. Poznań tłumnie i serdecznie witał przybyłych okrzykami oraz kwiatami. Mimo niepewnej a chwilami nawet deszczowej pogody panowało w Poznaniu duże ożywienie. Kina i lokale rozrywkowe wypełniły się miłymi gośćmi. Akademicy w Auli Uniwersyteckiej zgromadzili liczną publiczność. Przemówienia wygłosili w imieniu Poznania wiceprezydent Ruge i radca Zaleski a w imieniu Kalisza prezydent Bujnicki. (h. s.)

### UDANY FESTYN LUDOWY

Na terenach Targów Poznańskich odbył się w niedzielę na rzecz Pomocy Żmijowej dla bezrobotnych m. Poznania festyn ludowy, który zgromadził olbrzymie rzesze mieszkańców Poznania i przysporzył funduszy na cel dla którego został zorganizowany. (h. s.)

### WYPADEK MOTOCYKLOWY

Na szosie między Wągrowcem a Skokami wpadł na drzewo motocykl. Prowadzący motocykl strzelec Alfons Pawlak doznał lekkich obrażeń a towarzyszący mu ppor. pilot Włodzimierz Auberski poniósł śmierć na miejscu. (h. s.)